

Мова – душа нації

Тематичний огляд
літератури

Наукова бібліотека ЧНТУ

**Мова - душа кожної національності, її святощі, її
найцінніший скарб.**

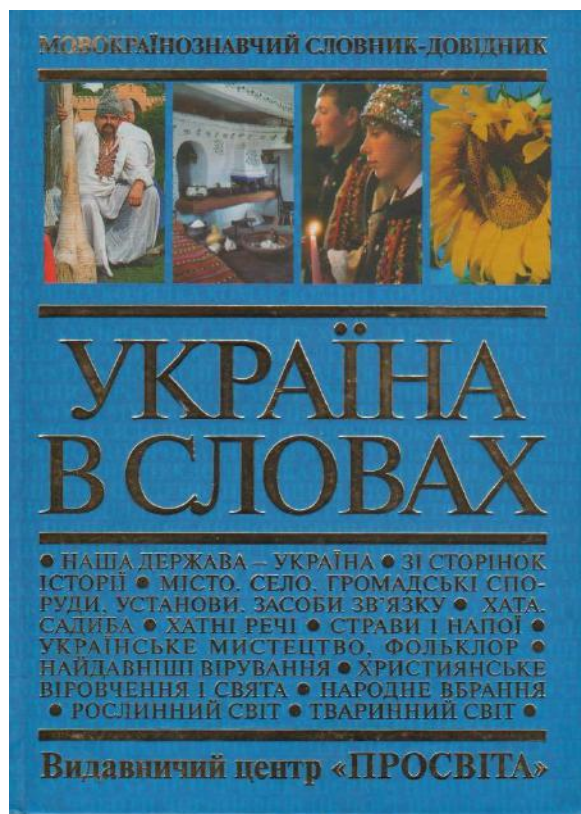
**У мові наша стара й нова культура, ознаки нашого
національного визнання...**

**І поки живе мова – житиме й народ, як національність.
Не стане мови – не стане й національності: вона геть
розпорошиться поміж дужчим народом.**

Іван Огієнко

Ще у XIX столітті відомий славист І. Срезневський писав:
“Народ виражає всього себе найповніше і найвірніше у мові своїй. Народ і мова
один без одного не можуть бути представлені.”

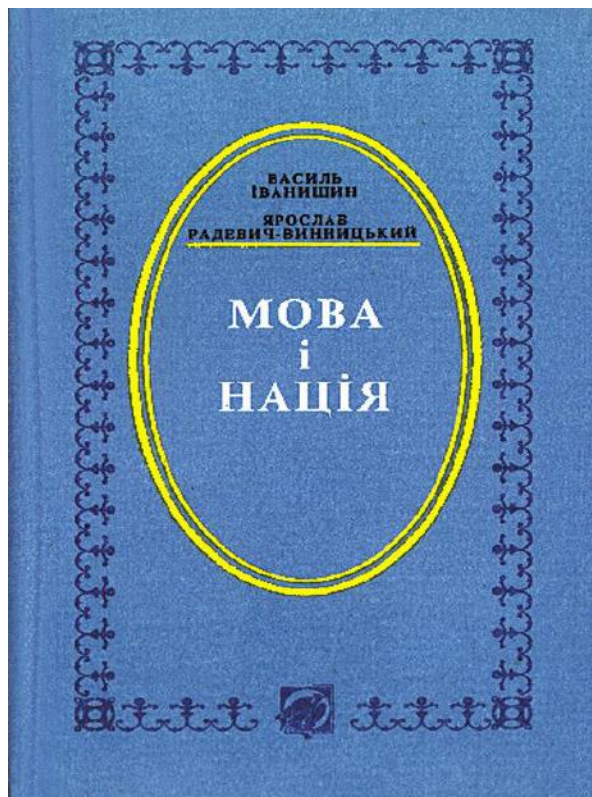

Навчальний посібник "Україна в словах" містить назви, пов'язані з традиційною матеріальною і духовною культурою українців. Вони дібрані з підручників, посібників, художньої літератури, усної народної творчості, публіцистики, науково-популярних праць. У словникових статтях подаються заголовні іменники, їх граматична характеристика, прямі та переносні, символічні значення, приклади використання в контекстах, українознавчі відомості, типові означення, порівняння, фразеологізми, загадки, прислів'я, приказки, народні прикмети.

Україна в словах : мовоукраїнознавчий словник-довідник / упоряд. Н. Данилюк. – К. : ВЦ “Просвіта”, 2004. – 704 с.

**Пізнання мови це пізнання народу, його єства, його душі.
Наша мова – це наша релігія, наша держава, наша минувщина,
наша надія, наше майбутнє.**

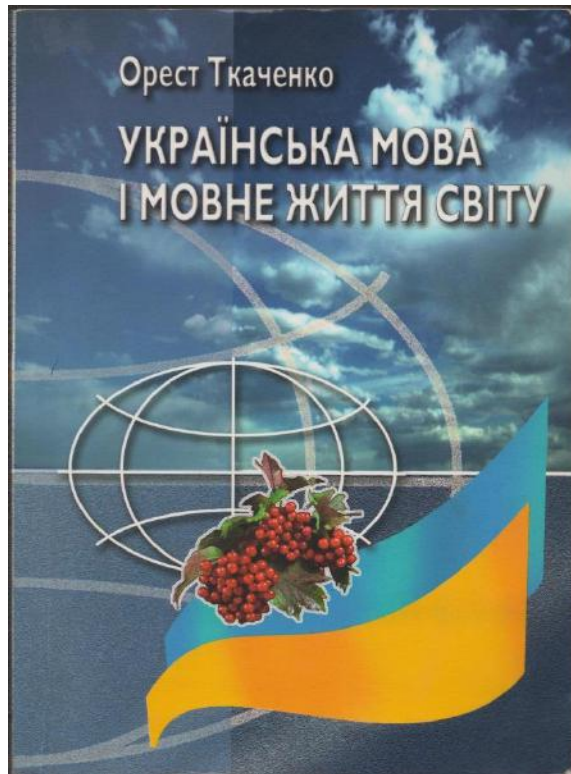

Пропонована праця широко висвітлює мовознавчу проблематику, пов'язану із суттю, роллю та функціонуванням мови в суспільстві, розкриває механізм денаціоналізації народу на мовному ґрунті, подає науковий матеріал, необхідний для вироблення мовознавчого світогляду, належного ставлення до рідної мови та інших мов.

Іванишин, В. Мова і нація: Тези про місце і роль мови в національному відродженні України / В. Іванишин, Я. Радевич-Винницький. – Дрогобич : Видавнича фірма "Відродження", 1992. – 139 с.

У світі налічується понад 5,5 тисяч мов. Українська мова є національною мовою близько 50 мільйонів українців і однією з робочих мов ООН.

Працю присвячено розвитку й сучасному станові української мови в усіх труднощах її становлення, що дістають всебічне висвітлення (географічне, історичне, соціолінгвістичне, культурологічне тощо) в зіставленні з відповідними ситуаціями інших мов світу.

Ткаченко, О. Б. Українська мова і мовне життя світу / О. Б. Ткаченко. – К. : Спалах, 2004. – 272 с.

Історія розвитку української мови - це довготривалий, складний процес, який віддзеркалює історію її народу-носія.

У монографії розглядаються джерела мовно-історичних відомостей про наше минуле і на цій науковій базі популярно розповідається про найдавніших мешканців на території сучасної України, про походження слов'ян та формування південноруських союзів племен як етнічної основи українського народу, виникнення найважливіших діалектних рис, що стали характерними особливостями української мови.

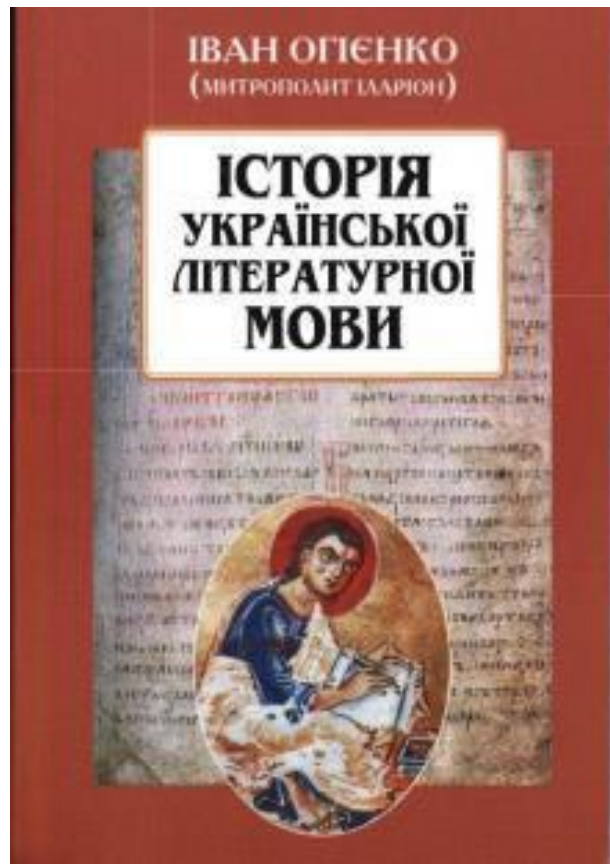
Подаються відомості про виникнення писемності у східних слов'ян, простежується розвиток двох писемно-літературних мов у Київській Русі – церковнослов'янської та давньоруської, аналізуються мовні особливості творів давньоруської літератури

Півторак, Г. Українці: Звідки ми і наша мова / Г. Півторак. – К. : Наук. думка, 1993. – 200 с.

Поки жива мова в устах народу, до того часу живий і народ. І нема насильства нестерпнішого, як те, що хоче відірвати в народу спадщину, створену незчисленими поколіннями його віджилих предків.

К. Ушинський

Аавтор показав усьому світові той воістину тернистий шлях, яким пройшла українська мова в умовах століть заборон, утисків і обмежень, дослідив феномен незнищенності її, як "душі нації", "найціннішого скарбу" народу. Водночас переконливо з'ясовується, яких негативних наслідків завдали процесові творення літературної мови репресії цензурних відомств царської Росії та політика партійно-більшовицького терору проти українського відродження в 20-30-х роках ХХ століття.

Огієнко, І. Історія української літературної мови / І. Огієнко. – Вид. 2-ге, випр. – К. : Наша культура і наука, 2004. – 434 с.

Є мови більш й менш розвинені, є мови, що своїм чарівним звучанням здобули світову славу, та наймиліша й найдорожча для людини – її рідна мова.

Б. Антоненко-Давидович

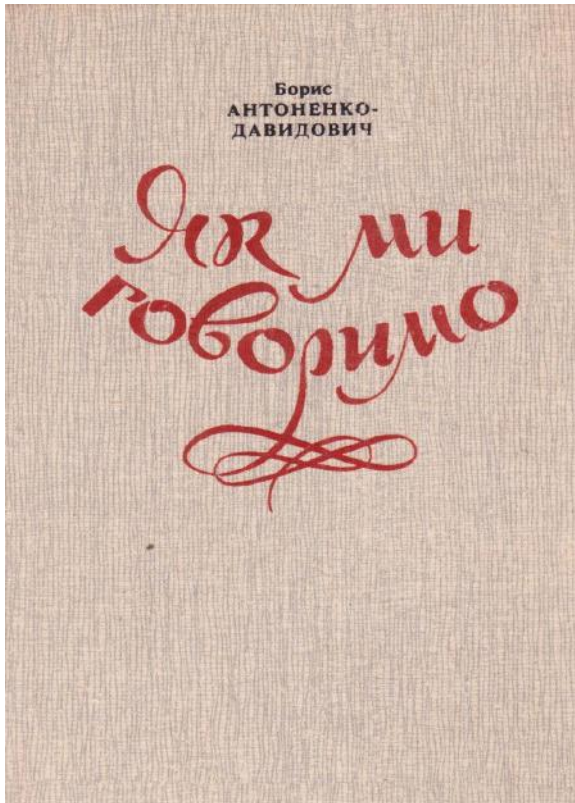
Навчальний посібник розрахований для всіх, хто любить і шанує українське слово, цікавиться питаннями культури української мови, прагне навчитися правильно говорити і писати, добирати мовно-виражальні засоби відповідно до мети і обставин спілкування.

Олійник, О. Світ українського слова / О. Олійник. – К. : Хрещатик, 1994. – 416 с.

Людина може володіти кількома мовами, залежно від її здібностей, нахилів і прагнень, але найкраще, найдосконаліше людина має володіти, звичайно, рідною мовою.

Відомий український письменник, прекрасний знавець мови адресував свою книжку тим, хто дбає про культуру мови, прагне запобігти помилковому слововживанню, перебороти лексичну розбіжність у визначенні однакових понять, уникнути невластивих українській мовній традиції зворотів і висловів.

У пошуках найкращого мовного еквівалента автор звертався до прикладів з класичної літератури, фольклору, живого народного мовлення.

Антоненко-Давидович, Б. Як ми говоримо / Б. Антоненко-Давидович. – К. : Academia, 1994. – 254 с.

Культура мови як невід'ємна складова особистості – одна із перших ознак загальної культури людини та суспільства.

У книзі даються поради щодо вибору слів, вимовних, наголосових та морфологічних варіантів, синтаксичних конструкцій для найкращого висловлення думки в різних стилях української літературної мови. Рекомендації автора ґрунтуються на мовному досвіді українського народу, відбитому в творах класичного та сучасного письменства.

Пономарів, О. Культура слова: Мовностилістичні поради : навч. посіб. / О.Пономарів. – К. : Либідь, 2001. – 238 с.

Основне завдання українського ділового мовлення – виховання навичок літературного спілкування пропаганда та засвоєння літературних норм у слововживанні, граматичному оформленні мови, у вимові та наголошенні, неприйняття спотвореної мови або суржику.

Шевчук, С. Українське ділове мовлення : навч. посіб. / С. Шевчук. – Вид. 6-те, випр. і доп. – К. : Алерта, 2008. – 300 с.

Погиба, Л. Українська мова фахового спрямування : підручник / Л. Погиба, Т. Грибіниченко, Л. Голіченко. – К. : Кондор, 2012. – 348 с.

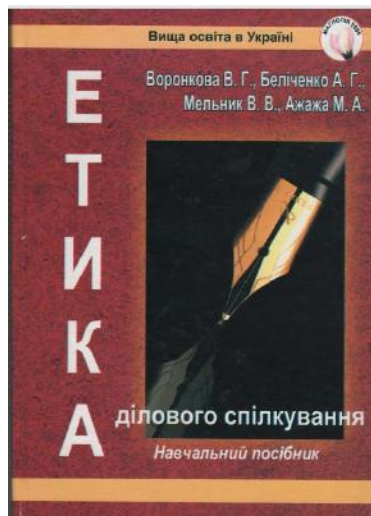
Бабич, Н. Культура фахового мовлення : навч. посіб. / Н. Бабич, К. Герман, М. Скаб. – Вид. 3-тє, уточ. і доп. – Чернівці : Книга-XXI, 2011. – 527 с.

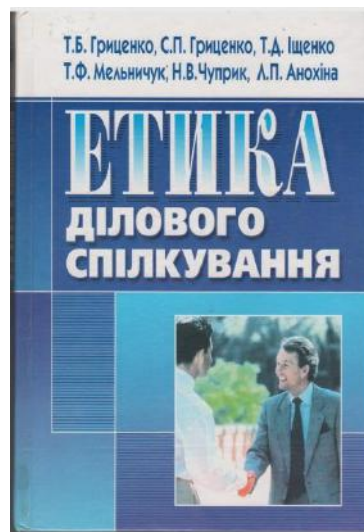
Культура спілкування як невід'ємна складова особистості - одна із перших ознак загальної культури людини та суспільства. Вона включає в себе багато понять і вимагає постійної уваги до мовної поведінки особистості.

Радевич-Винницький, Я. Етикет і культура спілкування : навч. посіб / Я. Радевич-Винницький. – Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К. : Знання, 2006. – 291 с.

Етика ділового спілкування : навч. посіб. / В. Воронкова, А. Беліченко, В. Мельник, М. Ажажа. – Львів : Магнолія 2006, 2009. – 310 с.

Етика ділового спілкування : навч. посіб. / за ред. Т. Гриценко, Т. Іщенко, Т. Мельничук. – К. : ЦУЛ, 2007. – 343 с.

**О рідне слово, хто без тебе я?
Німий жебрак, старцюючий бродяга,
Мертвяк, оброслий плиттям саркофага,
Прах, купа жалюгідного рам'я.**

**Моя ти — пісня, сила і відвага,
Моє вселюдське й мамине ім'я.
Тобою палахтить душа моя,
Втішається тобою серця спрага.**

**Тебе у спадок віддали мені
Мої батьки і предки невідомі,
Що гинули за тебе на вогні.**

**Так не засни в запиленому томі,
В неткнутій коленкорівій труні —
Дзвени в моїм і правнуковім домі!**

Д. Павличко

